

את, כמה קשה היא העבודה בערב פסח!

מבט חדש: ההכנה לחג הפסח – ביטוי לאהבת ה'!

דומה הדבר למה שכתבו הספרים בענין מאמר חז"ל (שבת ק"ח, ג): "אלמלי שמרו בני ישראל שתי שבתות מיד גאלין". למה צריך שתי שבתות? למה אין די בשבת אחת? התשובה היא שבוודאי די בשבת אחת, אבל כדי שתהיה שבת אחת כהלכתה, צריך שששת ימי המעשה שלפניהם יהיו ראויים, ואי אפשר שיהיו ראויים מבלי שיהיה להם שבת בתחילתם. מתחיל האדם בשבת אחת בבחינת עשה טוב כדי להלהיב את לבו, אבל עדיין אין זה הדבר האמיתי, שהרי בא אליה עם כל החבילות שלו. אך התלהבותו בשבת זו נותנת לו כח לעסוק בששת ימי המעשה שלאחריהם בסור מרע, ואז כשהוא מגיע אל השבת, הוא זוכה לגאולה!

ימים של התחדשות האהבה

אף כאן, ימי הניסן הם ימים טובים כשלעצמם מפני שבהם מתעוררת אהבתו של הקב"ה לישראל ושל ישראל להקב"ה. כך כותב הש"ת: "בימים אלו קודם פסח מתחדש אהבה ורצון בלבבות בני ישראל". ונותן לזה שני טעמים. הראשון: "שהם הימים שבהם בני ישראל מצוה הראשונה בשמחה". ובענין הטעם השני, לכאורה הוא מיוסד על דברי המדרש על הפסוק "משארותם צרות בשמלותם על שכמם". המדרש שואל מדוע צריכים היו לשאתם על שכמם והרי בהמות לרוב היו להם והיו יכולים להניחם עליהם. והשיב שהחזיקום עליהם מחמת חיוב המצוה. ועל זה מבאר הש"ת: "שכלל זה האהבה מתחדשת כל שנה בימים האלו שקודם פסח, וזאת על פי הכלל של רבן שמעון בן גמליאל (שבת ק"א, א) שכל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, כגון מילה, דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה בשמחה.

אכן בחודש ניסן נתגלתה האהבה משני הצדדים, הן מצדו של הקב"ה שהוציאנו ממצרים ובחר בנו להיות לו לעם והשרה את שכנתו בינינו, והן מצדנו של בני ישראל על ידי נדבת לבם בהקמת המשכן ועל ידי השמחה שהיתה להם בקיום המצוה שניתנה להם אשר התבטאה בכך שלא רצו להניח את בצקם על הבהמות ונשאו אותם על כתפיהם. מסיים הש"ת: "בלשונו: 'לכן בכוח זה יכולין להשבת ולבטל החמץ!'".

בטל רצונך מפני רצוני

עוד הוא מבאר שזהו היסוד של בטל רצונך מפני רצוני. הפירוש הפשוט הוא שהגם שהאדם רוצה מאוד מאוד לעשות משהו, כל שיראה שאין זה רצון ה', יוותר עליו. וכפי שהעולם אומרים: אם לא הולך כפי שרוצים, רוצים כפי שהולך. אך הש"ת אומר: מפרש בטל רצונך, איך? מפני רצוני. ככל שתוסיף להרגיש רצון ה', כך יתבטלו הרצונות שאינם טובים שלך. ובכן, מה עושה האדם כדי להרגיש רצון ה'? על זה הוא אומר שכאשר יש לו לאדם תמימות לרוחניות, כאשר האדם מתפלל בתמימות. הוא מביט עצמו קודם התפילה, הוא מנגן ניגוני דביקות עם כיסופין דקדושה, ומעורר בכך את האהבה בלבו באופן שהרצון הקיים בנשמתו מתגלה, הרי זה מבטל את רצונותיו כהמס דונג מפני האש. הדונג, הוא השעווה, עומד זקוף כאילו אין אחד יכול להפילו, וכיון שמקורבים אליו האש, מיד הוא נמס ומתפשט לכל עבר. כך רצונות האדם אע"פ שגורמים חזקים ובלתי מנוצחים, ברגע שהאדם מתחיל להתלהב מרצון ה', מיד הם נמסים ומתבטלים מאליהם!

האש קיימת

ואם יחזור האדם וישאל איך מלהיבים את הלב

קודם לפרשה זו ובפרשת הקטורת והקרבות שאומרים לאחריה, כך היא קיימת בפרשה זו.

כשהאדם לומד פרשה זו, הוא מבין שהתורה מגלה לו שיש מזבח, וכפי שבצד הטומאה יש מחשבות עולות שאינן ראויות, כך יש בצד הקדושה מזבח תמידי שאפשר להקריב עליו עולות המכפרות על אותן מחשבות. המזבח נמצא בלב האדם, וכשהאדם מוסיף עליו שני גזרי עצים, למשל על ידי לימוד התורה בהתמדה ובהתלהבות, הוא שורף ומכלה את המחשבות וההרהורים הרעים. זה מה שהקב"ה אומר לאדם: ידוע לי שיש טומאה בעולם, יש קליפות ויש נסיונות, אך דייקא מחמתן כך בראתי מזבח, והגם שהאש יורדת מן השמים, רצוני שתביא אש משלך כי מצוה להביא מן ההדיוט, היינו שתלהיב את לבך ותעורר בה את האהבה להש"ת, וכך ישרפו כל המחשבות וההרהורים הרעים!

הא לך שהתורה מלמדת אותנו שהאהבה המתעוררת בחודש ניסן, היא הנותנת כח לאדם לסור מן הרע. זהו יסוד הדבר. כשיתבונן בפרשיות אלו של קרבות הנשיאים והשראת השכינה בתוכנו ובכל הלימודים וההבנות בנוגע לענין זה, יקבל את הכוח שלא להתעניין בדברים שאינם ראויים. וכך יוכל ללבו אל הפסח, כי אל הפסח אפשר ללבו רק על ידי סור מרע, ולסור מן הרע אפשר רק על ידי התעוררות האהבה.

בחודש ניסן הקב"ה בחר בנו, והדבר עורר אהבה עצומה

גלגל החוזר

הנה יש מהצדיקים שאמרו שהדרך לסור מן הרע היא על ידי עשה טוב, והלא דבריהם שנאמרו ברוח הקודש, מבארים את הענין האמור ממש, כי הנה דבר זה הרי פשוט שכאשר האדם רוצה להרגיש טעם בשבת, הוא צריך תחילה לחזור בתשובה ולסור מן הרע, כי רק על ידי סור מרע אפשר לזכות לעשה טוב. וכן אם האדם רוצה לזכות ללימוד טהור, הוא צריך לחזור בתשובה קודם הלימוד. בלי זה, התורה לא תיקלט אצלו. כך הוא הכלל תמיד. קודם כל צריך לסור מן הרע, ואז לאחר שהאדם ניקה את נשמתו, נשמתו יכולה להכיל בקרבה דברי תורה וסתריה וכל מה שהיא צריכה.

אמור מעתה: זה ברור שסור מרע בא תחילה. השאלה היא איך סרים מן הרע. ללכת ולהתפלל ברפש ובטיט, הוא לא תמיד דבר רצוי. כך אמרו הצדיקים. וכן הוא בדברי יחזקאל (פרשת וחי) שיעקב שיכל את ידיו כדי לרמוז על דבר זה, שקשה מאוד להתעסק עם הרע כדי לנקותו בבורית. על כן יש מין אחר של עשה טוב שבו משתמשים כדי לסור מן הרע. הש"ת אומר: נותן לנו אחת מהדוגמאות. בגלל שהאדם רוצה לחזור בתשובה ולהיפטר מן הרע, לכן הוא עוסק בהקמת המשכן. הוא עוסק בתפילה חמה. שואלים אותו: איך אתה יכול להתפלל ועדיין לא סרת מן הרע? והוא משיב: זה בדיוק מה שאני עושה עכשיו. אני מתפלל כדי לנקות את נשמותי. תפילה היא במקום קרבן, תפילה מעוררת התלהבות, והתלהבות מוחקת פרשיות לא טובות.

בחודש ניסן יש שני עניינים גדולים אשר במושכל הראשון אין ביניהם כל קשר. הענין האחד הוא מצד השראת השכינה שהיתה מאז הקמת המשכן בראש חודש ניסן. עד אז לא היתה השראת השכינה בעולם באופן קבוע, ומאז התחילה השכינה לשרות בעולם הקטן שלנו בקביעות. ולכן נחשב היום הזה ליום גדול כל כך. ולא רק היום הזה, אלא גם כל הימים הבאים אחריו שבהם הביאו הנשיאים את קרבנותיהם. מדובר בימים של אהבה, ימים מאירים, אשר על פי דינא דשולחן ערוך אין אומרים בהם תחנון, כי הם נחשבים כימים טובים, מפני שנתחדשה בהם האהבה העצומה שבין ישראל לאביהם שבשמים. כמו כן נתגלתה האהבה בחודש זה באשר בו בחודש הוציאנו ממצרים ולקח אותנו גוי מקרב גוי להיות לו לעם, כאשר הוא עושה לנו ניסים ונפלאות אשר לא עשה כאלה מימי קדם.

והענין השני הוא מה שאנו עוסקים זמן רב ערב פסח במצות תשבותו לנקות את הבית מפידורי החמץ, ולכאורה הוא דבר אחר לגמרי אשר תכליתו שבפסח לא יראה ולא ימצא כל חמץ וכל שאור בבתינו, ואין לו כל קשר לענין הראשון.

יש קשר!

אומר הש"ת אמת' (פרשת צו תרמ"ד) שבאמת אינו כן, אלא קשר הדוק יש ביניהם, כי בני ישראל מקבלים את הכוח לבער את החמץ רק כשהאהבה זו שביניהם לבין אביהם שבשמים מתגלית ויוצאת מן הכוח אל הפועל! הנה יש לו לאדם פרשיות שונות, יצר הרע, תאוות רעות, תחומים שאינו מצליח לחיות בהם כרצון ה' כי הוא נמשך אחר תאוותיו, וכל אלה בבחינת חמץ הם וצריך לבערם, ומי נותן לו את הכוח לבערם? לא מפני שהאדם כן בבוקר ורוצה להיפטר מהחמץ הוא באמת מצליח בכך, הרי הדברים מושרשים אצלו עמוק בתוך הלב ואע"פ שהוא מנסה להפכם, הם ממשיכים למשוך אותו, אם עד עכשיו אהב כבוד מדומה, הוא גם עכשיו ממשך לאהוב אותו, אע"פ שקם בבוקר בהחלטה נחושה שלא לחפש כבוד היום, מה יעשה שהגוף מושכו. מה אם כן נותן את הכוח לאדם לנצח את הרע באופן אמיתי?

התשובה היא: האהבה. כשהאהבה מתחילה לבעור בפנים, אז החמץ נשרף!

אש האהבה

כך הם דברי הש"ת אמת', כשהוא מעמידם להם יסוד בדברי הזה"ק (פרשת צו) על פרשת "זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה" המסתיימת בפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", שם כתוב שפרשה זו עולה על המחשבות הזרות שיש לו לאדם. 'עולה' פירושו מחשבות שאינן הגונות שעולות במוח האדם, ונכלל בהן מחשבה של תאות ממון, וכן כל מחשבה אחרת שאינה טובה לו. ועל זה אמרה התורה היא העולה על מוקדה על המזבח, היינו שאש האהבה היא זו ששורפת ומכלה את כל המחשבות האלה!

יצוין שפירוש זה עולה יפה עם ההלכה, כידוע שהעולה באה לכפר על הרהורי עבירה. את העולה מעלים על האש שעל המזבח ומקריבים אותו כליל לה' וכך מתכפר לו על הרהורי העבירה. לומד הזה"ק שכאן התורה גילתה לנו איך הדברים פועלים, שידע האדם שגם כשאנו רואה בעינינו קרבן שנשרף על אש המזבח, הענין קיים, ואם אינו קיים בעשיה, הוא קיים בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו", כי כפי שקיימת בחינה זו בפרשת התמיד שאנו אומרים בבוקר בבוקר

אלפים מימין, לא יגע כך רע בשום פנים, אלא שתראה ותביט משפט השם ושלומותו לרשעים הם שנהרגו ואתה בשלום. והוא אמרו (שם פסוקים n-): "פול מצדך אלף ורובה מימין אליך לא יגש, רק בעיניך תבט ושלומות רשעים תראה", וסמך לו מה שסמך מן ההגנה והמחסה. ואחר כך נתן טעם לזאת השמירה הגדולה, ואמר כי הסיבה בזאת השמירה הגדולה באיש הזה, "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמ"י (שם פסוק ד), עכ"ל הרמב"ם.

מטרת הזכירה

אמור מעתה: **על האדם להזכיר לעצמו עשרים וארבע שעות ביום שיש מנהיג לבירה, ולא כדי להנצל מן הפגעים הרעים, אלא כדי לעשות רצון בוראו.** ומה שעשה ה' שכל הנוהג כן ינצל מן הפגעים הרעים, ומי שאינו נוהג כן - לא ינצל, אין זה אלא פתח ממתת **רצונו להטיב לברייתו ולהזכיר להם על הצורך בהדבק בו**, כי בלאו הכי היה האדם חי שמונים שנה מבלי להזכר אף לא פעם אחת שיש מנהיג לבירה.

וכפי שברא ה' את הריח הרע כדי שיוכל האדם להרגיש במאכלים המקולקלים ולהתרחק מהם, כך יסד ה' בעולמו שכל מי שיתקרב אל הרע יכוה ממנו בבחינת "תיסרך רעתך" (ירמיה ב, טו), כי על ידי כך ידע להתרחק מן הרע ויטב לו בזה ובבא.

כפי שיעור הדביקות כן שיעור ההשגחה

זהו לשון הספר הקדוש "פרי הארץ" (מכתב ל, מכתב הכהן הגדול הרה"ק רבי אברהם מקאליסק ז"ל): "השגחת השי"ת הוא על דרך דביקות השכל שיש בינינו ובינו יתברך, וכפי שיעור דביקותו בו יתברך כן שיעור ההשגחה עליו, ומי שלא יסור שכלו ודביקותו מעליו יתברך תמיד, כן יהיה שפע השגחתו יתברך בו מיד, ומי אשר יפנה מחשבתו לפרקים, באותו פרק ממעט השגחתו מאתו יתברך. אבל חס ושלום לא תסור ממנו השגחתו יתברך כל עיקר בעת הנ"ל, כי עדיין הצל של אור הדביקות וההשגחה שופע עליו, כי אם שנתמעט ההשגחה..."

והנה כל מי שיימצאהו מקרה בלתי טוב מפגעי הזמן, השם יצילנו, והוא משלימי הדעת, בוודאי לא תמצאהו כי אם בעת השכחה והפסק הדביקות... ולפי ערך השכחה ופחיתות ואריכות זמנה, תהיה ערך במקרה היא, הרחמן יצילנו!"

ונסיים בדברי הספר הקדוש "בית יעקב": **עצה גדולה לאדם כאשר הוא בצער ר"ל, יראה לחזק האמונה בלבבו** (כי בוודאי בא לו הצער הזה מפני ססטה מן הדרך, ועל כן תחת אשר יאשים את סובביו, יקח אחריות על עצמו ויחזק את האמונה בלבבו)

יסוד זה הוא יסוד שכלל שחוזרים עליו ומשגינים אותו, כך הוא מועיל לאדם לשנות את דרכיו, וככל שהאדם מרבה לקיים את התורה והמצוות מתוך זכרון הידיעה שיש מנהיג לבירה, כך הוא זוכר גם כשבאים עליו מקרים שונים, שהכול מאת ה' וזוכה מחמת כן ליהנות מזיו אורו יתברך!

הקב"ה מנהיג את העולם לפי האמונה

זהו לשון הספר הקדוש "שפת אמת" (שלח תרי"ג) בפרשו הפסוק "א-ל אמונה": "והו שאמר א-ל אמונה, שאלוקותו יתברך מתגלה בעוה"ז לפי האמונה שנמצא בבני האדם... שהקב"ה מנהיג העולם לפי האמונה שנמצא בעולם, הגם כי לעולם השי"ת מחיה הכל, אבל הוא על ידי צמצומים, וכשיש אמונה כראוי, ההנהגה הוא מאתו יתברך בלי התלבשות הטבע!"

יבדוק כל אדם את עצמו, ואם יראה שישנם מקרים מורכבים המוציאים אותו משלוותו, יבין שעדיין אין אמונתו איתנה. כי באמת אין שום דבר חיצוני שיכול להכניס את האדם. הדבר היחיד שיכול להכניסו, הוא הלב. אמנם, קל לו לאדם להשליך זאת על המאורעות החיצונים, אבל למען האמת הכל תלוי בלב, והמקרים החיצונים הם רק אלו שהעמידו את הלב בפני נסיון, האם לקבל את המצב כמו שהוא ולזכור שיש מנהיג לבירה, כי אז יתהפך החושך לאור גדול, או להלחם עם המצב ולא לקבלו.

ואכן גם מי שנשכח ומאן דהו הצליח להרגיז ולהוציא מכליו, אם יעשה לאחר מכן חשבון בנפשו ויזכיר לעצמו שכל זה אירע לו מפני ששכח שיש מנהיג לבירה, יוכל לעשות תשובה מאהבה וללמוד ממקרה זה כיצד להתנהג כשיקלע לפניו שוב מקרה כזה, ונמצא שהוא הולך ממדרגה למדרגה. כך מתעלה האדם וכך הוא נעשה בריא בלב ובנפש, כי אורו של הקב"ה מאיר עליהם!

ברצון ה', מבאר ה'שפת אמת' (בתחילת דבריו) שיש לו לאדם לדעת שרצון זה למסור את הנפש לה' יתברך ולעשות רצונו, כבר קיים בנשמתו. וזהו "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". ובלשונו: **"שיש בכל לב איש ישראל נקודה טמונה בהתלהבות לה' שלא יוכל להיות נכבה, והגם כי לא תכבה הוא לאו, אבל הוא הבטחה גם כן"**. ובמקום אחר הוא מביא מה'חידושי הרי"ם' על לשון החתימה מגן אברהם: **השי"ת מגין על זו הנקודה שנטע אברהם אבינו ע"ה בלב איש ישראל, ואתה התשוקה נמצא לעולם בכל איש ישראל, ועל זה נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"**. פירוש, **מים רבים של תאוה לא יוכלו לכבות אותה תשוקה**. האדם נכשל רח"ל כבעס או בפגם הברית, אך הנה ה' ניצל עליו לשמור עליו שתשוקה זו של הנשמה לא תכבה.

אכן כן, התשוקה קיימת, ומה שהאדם צריך לעשות הוא להוסיף עליה **אש כדי שאש התשוקה תתלהב**. כדרך שהיו צריכים להוסיף שני גזרי עצים במזבח. למד קצת ברציפות... קום ממקומך... כן, כן, אל תירדם... עמוד על רגליך, התנועה הלוך ושוב ותתחיל להוציא את המלים מהפה, כי חיים הם למוציאיהם בפה... למד בהתלהבות. עוד קצת ועוד קצת... כשתעשה כן, **התורה לא סתם תביא משהו מבחוץ, אלא תתחבר אל הנשמה ותלבה אותה, וכיון שתתלהב, היא תשרוף ותכלה את כל הרצונות הבלתי טובים שלו**. א מחיה. **מעתה לא יצטרך לעבוד שלא ללכת שולל אחרי רצונותיו, כי הרצונות יתבטלו כאילו לא היו**.

יש דבר העומד בפני הרצונות

דרך אגב, אפשר לראות אנשים שהיה להם רצון מסוים, רצון חזק מאוד, וביום בהיר אחד הרצון איננו. צריך לשים לב לזה. האדם מאוד רצה להשיג איזה דבר ופתאום שומעים אותו אומר: "אתה יודע מה? איני צריך". "אבל אתמול היית כל-כך עוסק בזה!". "נכון, אבל חשבת על זה שוב והתקררתי". יש שהאדם חושק מאוד באיזה שידוך, ויום אחד מבלי שאף אחד יאמר לו כלום, זה מתקרר פתאום. הוא כבר לא צריך את השידוך הזה. כעין זה יש שהאדם היתה לו תשוקה חזקה לאיזו פרנסה או לאיזו משרה שחשב שהיא תוסיף לו משהו, ועכשיו כבר אינו רוצה.

ובכן, עלינו לדעת שכוח זה יכול להתעורר אצל האדם. בטל רצונך מפני רצונו. **כשיתלהט רצון ה' בלב האדם, מובטח הוא שיתבטלו רצונותיו**. ורצון ה' הרי קיים אצלו בפנים, כי הקב"ה הוא מגן אברהם, ולכן אין האדם צריך אלא להוסיף אש על ידי **הבנונות ותורה ותפילה ושבט קודש**, כי השבת משפיע על ששת ימי המעשה אשר מקבלים קדושה משבת קדשך. על ידי כן האדם מרוויח הרבה מאוד. הוא נפטר מחבילות חבילות של עגמת נפש.

לעזור את האהבה

זוהי הנקודה המבוארת בדברי השפת אמת'. **בחודש ניסן הקב"ה בחר בנו והדבר עורר אהבה עצומה**. מהיום ואילך השייכות שלנו אל הקב"ה היא לא רק מפני שברא את העולם, אלא גם מפני שהוא אוהב אותנו! לכן כשדיבר אלינו בהר סיני, אמר "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" ולא "אשר בראתי את השמים ואת הארץ", כי **לאחר שנתגלתה האהבה ביניהם, זהו עיקר השייכות ביניהם והשייכות הקודמת מתגמדת כנגדה!**

והנה אחר כל זה אמר לנו הקב"ה: רצוני להישאר אצלכם. נקים משכן וכך אוכל לשכון בתוכם בקביעות. אך לשם כך צריך שאתם תביאו את חפצי המשכן מנדבת לבכם כי בזה תעשו אתעוראת דלתתא. ואם תעשו כן, אז יקרה דבר פלא. תהיה לכם

האפשרות להישאר במציאות שיש בה משכן. כי הנה אם תעשו חטאים מבלי יכולת למחוק אותם, המשכן לא יוכל להישאר, ומה נעשה, והרי העולם רובו רע ואי אפשר להימלט מן החטאים. על כן יש לי תכנית בשבילכם. **עוררו את האהבה והתלהבו בה, ועל ידי כן ייברא הכוח שמוחק את החטאים, ואז תוכלו תמיד להישאר קרובים אלי, כי אע"פ שיש אצלכם איזה חטא, הלא מבנינים אנו זה את זה. אפשר למחוק, אפשר להתחרט, יכולים להעמיד לווים בדוכנם, יכולים להגיע אל ההתעוררות המוחקת את חטאי האדם...**

לפי זה נבין נקודה נפלאה ששייכת לשבת ויו"ט. עכשיו האדם מבין מה הקב"ה רוצה ממנו. לפעמים יש לו לאדם זמן מרומם מאוד. יו"ט פסח. הוא מרגיש טפח מעל הקרקע. התפילה היא תפילה. הודיה להקב"ה. מלא חיות. אך מהרהר הוא בלב: אין לי לרמות את עצמי. הרי אחר הפסח מגיעים ימות החול, ימי הספירה, ואחרי שבועות באים ימי הקיץ. רחמי שמים! בתמוז ואב הרי המוחין חלשים יותר. כך הוא הדבר לגבי אלול ותשרי, אין הוא מרמה את עצמו עבודת חדשי אלול ותשרי, אין הוא מרמה את עצמו לומר שחודשי חשוון ושבת יהיו באותה מדרגה. ואם כן מהו המהלך? עליה לצורך ירידה! מה התכנית של הקב"ה?

התשובה היא: אם אתה באהבתך בונה משכן, נמצא שאתה בונה מין בנין שמסתדר עם החטאים. לא חס ושלום שמתיר את הרצועה, אלא הפשט הוא כך: **כתנו בינינו ברית חזק כל כך מרוב קרבתנו, שאם תבוא ותתחרט על חטאיך, חטאיך יימחקו**. כי בניית משכן. יש כאן מקום להקריב חטאת ואשם, יש כאן מקום להקריב עולה. יכולים להתוודות כאן, יכולים לזמר להקב"ה. וכיון שכן, יכולים תמיד להיות ביחד. **המציאות של המשכן נובעת מזה שאהבה נמצאת במדרגה העליונה ביותר, ומה היא יוצרת? היא יוצרת מהלך של סור מרע**.

וכך חיים יראי ה'. וכי אינם מרגישים שעברו על איסורי דאורייתא?! וכי אינם מרגישים שהם מרוחקים?! הם מרגישים גם מרגישים. אבל הם יודעים איך לחזור בתשובה. יש להם מהלך. הם עוסקים בתשובה כל הזמן. וכשהאדם עוסק בתשובה, הוא יכול למחר להתפלל שוב וללמוד שוב. מה תאמר, הרי יתכן שהיה לו משהו שאינו ראוי! בסדר! אבל אינו עומד בחוץ. הוא לא כמי שעומד בחוץ ואינו יודע כיצד להיכנס. הוא עומד בפנים יודע שיש מציאות של חטא בעולם ואין מי שיכול להתחמק ממנה (עי' עקדת יצחק פרשת כי תשא) כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אבל הוא יודע ג"כ שיש משכן והוא חי עם המשכן. ברית אהבה שישנה במשכן היא - "בוא! אני נמצא כאן כל הזמן. דבר אתי, התוודה לפני, ואז תוכל להמשיך הלאה".

לבנות משכן בחודש ניסן

וכפי שראינו בדברי השפת אמת', **בחודש ניסן יכול כל יהודי לבנות משכן**. ואיך בונים משכן? על ידי התלהבות של אהבה להשי"ת. עם תפילות כאלה, מחשבות כאלה, הודיות כאלה. **כל הדברים האלה מועילים בשני אופנים**. האופן האחד, **על-דבריהם שהם עצמם מוחקים את הרע**, כפי שנתבאר בתחילת השיעור שהם מבערים את החמץ. והאופן השני, **על ידי שמעמידים מערכת של סור מרע הבא מתוך הקרבה אל הקב"ה, וכשיש לו לאדם ברית עם הקב"ה, אין הקב"ה משליכו מפניו כשהוא עושה חטא, כי הוא מבין איך הוא יכול לחזור להתקרב, וכמו"כ הוא מבין** הוא יכול להישאר קרוב גם כשבאים ימות החול. זהו **הכוח הגדול של חודש ניסן. על כל פשעים תכסה אהבה. האהבה יכולה להשאיר רושם על האדם ששייכותו אל הקב"ה תישאר קבועה**.

גיעת המצוות והשקפת החיים

ניצוצי אור במשנת הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בעל השומרי אמונים

(נלבעו ניסותש')

ראיתי במכתבי לתלמידי שכתב להם שזכה להסתופף הרבה בצלם של הצדיקים הקדומים ולהתאבק בעפר רגליהם, והרי הוא מודה לה' עד מאוד שחוננו בדעת להבין את החוב הגדול המוטל על האדם להסתופף בצל הצדיקים, כי כל מה שיש לו הוא מאותם צדיקים, ואלמלא חנונו ה' בדעת, לא היה מחזיק בידו כלום. כמה וכמה פעמים נסע אל הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א ובאחת מהנסיעות שהה אצלו תשעה חדשים. וכן היה אצל ה'אהבת ישראל' מוויזניץ ואצל ה'חקל יצחק' מספינקא ואצל ה'מנחת אלעזר'. אך מי שהחשיב לרבו המובהק היה הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב זיע"א.

ולפלא לציין שהוא ורבו המובהק נסתלקו מן העולם יום אחרי יום. רבו הרבי מבלאזוב נסתלק ביום ה' לחודש והוא נסלק ביום ו'.

בתקנות והדרות' הוא כותב: תמיד הייתי הולך לעובדי ה' והקב"ה סייע בידי להתקרב למורי ורבי מבלאזוב שהיה מלא וגדוש בחכמה אלוקית בנגלה ובנסתר, וכשהסתכלתי עליו, התפעלתי ביותר משפלותו. ראיתי בו חכמה נפלאה מחד ושפלות עצומה מאידך. ובהמשך הוא כותב: הוא מאוד קרבני אליו ואמר לי: דע לך שמה שאני מדבר עמך, לא אמרתי עוד לשום אדם מעולם. כך הועידו רבינו להיות אלוף לראש בני ישראל והרי הדברים מפורסמים מה פעל רבינו וכמה איר את העולם בחיבוריו.

מעשה

היה לו לרבינו גוף חלוש מאוד וכל מה שהיה אוכל, היה מקיא. אפשר לראות זאת מהתמונות היחידות שנשארו ממנו, בהן הוא נראה צנום וחלוש. פעם היה באחד מלילות החנוכה באמצע תפילת ערבית שהרגיש חולשה נוראה עד כי לא יכול לסבול. סיים מהר את התפילה ונכנס לחדרו, וכיון שעבר את מפתן הדלת, מיד נפל והתעלף. החסידים ניסו להעירו מעלפוננו ולא הצליחו. הזעיקו את הרופא ולאחר שמישש אותו, אמר שכמעט שאין מורגש בו דופק ועליו להתייעץ עם עוד רופאים לראות אם יש עוד מה להציל. חזר הרופא לביתו בשביל התייעצות. בינתיים התעורר רבינו מעט ורמז בידו שיקרבו אליו את המנורה כדי להדליק את הנרות. הגישו לו את המנורה והתחיל לברך בלחשה, ותוך כדי עשיית הברכה, נוסך בו כוחות חדשים, וכך התחיל להרים את קולו, וכשהגיע למילים שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, הגביה את עצמו באחת מן הארץ, ואז הדליק את הנרות ופצח בשירה וריקודים כדרכו בקודש.

אותו רופא שביקר אותו קודם לכן, היה אפיקורוס ידוע, קר ומנוכר לכל דבר שבקדושה. באמצע הריקוד, אמר רבינו: "לכו וקראו הנה את הרופא, שיראה שיש מנהיג לבירה!" הלכו החסידים לקרוא לרופא, והרופא מיד האיץ את פעמיו, כי חשב שבוודאי החמיר מצבו של רבינו וזקוקים לו נאשות. כשהתקרב לבית מדרשו של רבינו, שמע את קול השירה והריקודים והתפלא - "הרבי שוכב מעולף והחסידים רוקדים ושרים?!". כשנכנס פנימה, לא יכול היה להאמין את מה שענינו ראות. אמר הרופא: "אם לא ראיתי, לא הייתי מאמין", ואכן התעורר בתשובה והתקרב לרבינו.

אחר כך אמר רבינו: "באמת הרגשתי שאני הולך להסתלק מן העולם, אבל גמרתי ואמר לקיים ברגעים האחרונים שלי מצות הדלקת נר חנוכה, והמצוה ניסכה בי חיות חדשה עד שחזרתי לאינני".

הבנה למעשה

האמת שרבינו עצמו היה אומר שאצלו אין צריך להאמין, כי אפשר לראות אצלו בעין שיש מנהיג לבירה, כי כך היה אצלו פעמים הרבה שבתחילת התפילה היה חלוש כל כך שלא היה יכול להוציא את המילים מפיו, וכיון שהתחיל להתפלל, מיד קיבל כוחות עילאיים והתחיל להתפלל בהתלהבות עצומה ובקול רם ונישא.

כדאי לזכור יסוד זה אשר יסוד הוא הנוגע לכל אחד מאתנו. **מצוה נותנת חיות. כשמתגברים בעת חולשה לקיים מצוה אחת ממצוות ה', מקבלים מזה חיות גדולה.** לא עבודת הצדיקים בלבד היא. הצדיקים הם אלה שלימדונו זאת במסירות נפשם, אבל באמת היא עבודה ששייכת לכל אחד ואחד לפי מדרגה.

מעשה

מסופר ששנה אחת לפני פסח שכר רבינו יהודי אחד שיתעסק בכל טרדות ההכנות לקראת החג ואילו הוא פנוי היה לשבת ולהגות בתורה ובחסידות.

הבנה למעשה

ויהי לאחר הסדר ליל הפסח, התבטא ואמר: "היה זה הסדר החלש ביותר שהיה לי אי פעם". הודיע לנו כי לימדוהו משמים שהדרך היא להתעסק בצרכי החג ובהכנותיו כדרך כל בית ישראל משנות דור ודור, וחיזוק הוא לדין לעשות את הכנות החג ברוב שמחה וגיל.

אמרות קודש

למה יש כאב בתרופה?

בספרו "שומר אמונים" (מאמר הבטחון וההתחזקות) הביא מהספר "צמח ה' לצבי" (פרשת בשלה) שכאשר החולה מתרפא על-ידי סממנים, אע"פ שהרפואה באה על-ידי מלאך, נכנסת בו זוהמא, ועל כן הוא זקוק לאיזה צער של יסורים כדי להתמקד מאותה זוהמא (ונראה שזוהו ענין התופעות לואי שקיימות בתרופות השונות). מה שאין כן כאשר האדם מתרפא על ידי הקב"ה בעצמו, אז היא רפואה נצחית ואין בה זוהמא כלל, וזהו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. הקב"ה מבטיח שאם ישמעו בקולו, ירפא הוא עצמו ולא יזדקקו לסממנים.

והוסיף רבינו: "אני הכותב בעצמי בחנתי הרבה פעמים שהבהילו אותי כל מיני פחדים ואימים מאלו הפתאים, ולא האמנתי לדבריהם כלל, ושמתי בטחוני בה' הטוב, וראיתי כמה פעמים פלאות גדולות בעזרת השי"ת, כן יעזרינו ה' עד עולם על דבר כבוד שמו!" (אכן כל המסתכל בהמשך המאמר בענין הפרנסה, וראה דבר פלא, שמי שאינו מאמין בלבושים, אלא זוכר שהקב"ה הוא הן ומפרנס כלל, הוא מקבל את פרנסתו מיזו הרחבה והמלאה ללא צורך בלבושים). וממשיך שם: "וקבלתי מאמי מורתי ע"ה שקבלה מאבותיה, שאם נצמח לאדם איזה חולשה חדשה ח"ו, לא יספר זאת לשום אדם איזה זמן, וזה סגולה שמאלה תהיה בטלה, וזה בדוק ומנוסה, ויש לו מקור בגמרא (ברכות נה, ב) וז"ל: "האי מאן דחליש יומא קמא לא לגלי כי היכי דלא לתרע מזליה וכו'".

הרוח שבתרופה

עוד הוא כותב: "ואמר אחד מגדולי צדיקים שסממני הרפואות הם על ידי שמנשבים הרוחות הטובות בעשבים, ועל ידי זה נמשך בהם כוחות הרפואה, ואם אדם משים בטחוני חזק בה', אז אלו הרוחות מנשבים גם בלחם ובשר שאוכל, וזה לו לרפואה, וזה סוד וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, ולכן אפילו אם לוקחים רפואה, אל ישים על כל פנים בטחוני בזו הרפואה, כי אם בה' הטוב והרחמן הרופא נאמן, והוא שם כח באלו העשבים שירפאו, ויבקש מה' שישפיע כוחו באלו הסממנים שיהא לו לרפואה, ולא ישחיתו לו יתר האיברים ח"ו, ויתן בלבו אמונת ה' שהוא ברא הרפואה, והוא נותן כה ברפואה!"

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לקראת חג הפסח תשפ"ד

אנו מתכוננים להו"ל גליון מוגדל, מלא מזן אל זן, בענייני חג הפסח, האמונה בה' יתברך ומצוות החג - למען דעת את ה' ומצוותיו.

מי שליבו חם לקחת חלק בהדפסת והפצת העלון המודפס

יפנה נא אל המערכת בפרטיה המפורטים מטה,

או ב'נדרים פלוס' מכון 'הבינני ואלמדה', ותבוא עליו ברכת טוב!

הדפסה לפי התרומות שיתקבלו

לקבלת הגליון בקביעות
מכתובת: 602263@gmail.com

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
ישירות למכון 'הבינני' בדוא"ל info@machonhavineini.com

718.686.8300 - ארזה"ב -
03.300.0223 - ברזיה

072.2577726 - א"י -
0204.586.2115 - ברטינה

קול הבינני